

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria dėl tam tikrų reikalavimų mokėjimo paslaugų teikėjams nustatymo iš dalies keičiama Direktyva 2006/112/EB

(COM(2018) 812 final — 2018/0412(CNS))

ir dėl Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiamos 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB nuostatos, susijusios su nuotoline prekyba prekėmis ir tam tikromis šalies viduje tiekiamomis prekėmis

(COM(2018) 819 final – 2018/0415(CNS))

(2019/C 240/08)

Pranešėjas **Krister ANDERSSON**

Konsultavimasis	Europos Sąjungos Taryba, 2018 12 20
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 113 straipsnis
Atsakingas skyrius	Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius
Priimta skyriuje	2019.4.12
Priimta plenarinėje sesijoje	2019.5.15
Plenarinė sesija Nr.	543
Balsavimo rezultatai (už / prieš / susilaikė)	209/1/3

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK remia Komisijos tikslą nustatyti papildomas taisykles dėl proporcingumo užtikrinimo ir didesnio teisinio tikrumo prekiautojams, kurie naudodami elektronines sąsajas palengvina prekių tiekimą ES vartotojams, ypač kai šie prekiautojai yra laikomi tiekėjais.

1.2. EESRK taip pat remia Komisijos siekį užmegzti nuolatinį bendradarbiavimą su mokėjimo paslaugų teikėjais remiantis aiškiomis teisės aktų nuostatomis. Daug žadantys rezultatai, kurių tikimasi įgyvendinus naujas priemones, užtikrins daugiau išteklių tiek nacionaliniam, tiek ES biudžetui, taip pat paprastesnes vienodas veiklos sąlygas tvarkingai mokesčius mokančioms įmonėms.

1.3. EESRK pažymi, kad Komisijos pasirinktas reguliavimo metodas atitinka subsidiarumo principą, atsižvelgiant į tai, kad e. prekybos PVM sukčiavimą visose valstybėse narėse ir Europos teisės aktai yra efektyviausia priemonė siekiant veiksmingai remti valstybes nares, kad jos gautų informacijos, kuri reikalinga PVM apmokestinamam tarpvalstybiniam tiekimui kontroliuoti. Priešingai, kai kurios nacionaliniu lygmeniu įgyvendinamos teisėkūros iniciatyvos nebūtų tinkama priemonė veiksmingai spręsti su sukčiavimu PVM susijusias problemas ir dėl to reguliavimo scenarijus taptų pernelyg sudėtingas.

1.4. Tačiau kartu EESRK pabrėžia, kad vartotojų atžvilgiu pagal pasiūlymą įsigaliojant nauja keitimosi su PVM susijusiais asmens duomenimis ir jų tvarkymo tvarka, šiuo metu reglamentuojama Bendrojo duomenų apsaugos reglamento⁽¹⁾. Atsižvelgdamas į tai EESRK ypač pabrėžia, kad svarbu laikytis visų Bendrojo duomenų apsaugos reglamento nuostatų ir būtina apriboti naudojamą duomenimis vieninteliu ir griežtai apibrėžtam tikslui – kovoti su sukčiavimu PVM ekonomiškai efektyviu ir plačiai visuomenei priimtiniu būdu.

1.5. Galiausiai EESRK rekomenduoja atitinkamai investuoti į materialųjį turtą ir IT siekiant užtikrinti veikiančią centrinę duomenų saugojimo sistemą, ir pažymi, kad numatomas projekto sąnaudas būtų galima lengvai ir greitai padengti gavus laukiamų rezultatų mažinant sukčiavimą PVM ir PVM nepriemoką.

2. Komisijos pasiūlymas ir bendrosios aplinkybės

2.1. Komisijos pasiūlyme nustatomi tam tikri reikalavimai mokėjimo paslaugų teikėjams, siekiant užtikrinti veiksmingą tokių teikėjų ir mokesčių administratorių bendradarbiavimą ir taip pagerinti kovos su sukčiavimu PVM priemones. Pasiūlymas dera su E. prekybos PVM direktyva, kurioje nustatyta naujų PVM prievolių elektroninėms prekyvietėms ir naujų supaprastinimo priemonių, kad įmonėms būtų lengviau vykdyti PVM prievolės pagal vieno langelio principu grindžiamą sistemą.

(1) Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A32016R0679>.

2.2. Komisijos pasiūlymu COM(2018) 819 *final* nustatomos papildomos taisyklės, kurios turėtų pagerinti 2017 m. gruodžio mėn. priimto ir nuo 2021 m. sausio 1 d. įsigaliosiančio dokumentų rinkinio dėl e. prekybai taikomo PVM veiksmingumą. Jame labiau patikslinamas tiekėjų, kurie elektronines sąsajas naudoja prekių tiekimui ES vartotojams palengvinti, apmokestinimas PVM, kai remiantis PVM direktyvos 14a straipsnio 2 dalimi jie yra laikomi tiekėjais, taigi ir atsakingais už PVM rinkimą ir jo mokėjimą mokesčių administratoriams. Iš esmės laikantis PVM direktyvos 2006/112/EB ^(?) 369 straipsnio b dalies, vieno langelio principu grindžiama sistema gali būti naudojama tik deklaruoti ir mokėti PVM, kuriuo apmokestinamos tarpvalstybinio mastu tiekiamos prekės ir teikiamos paslaugos ir Bendrijos vidaus nuotolinė prekyba, tačiau ne šalies viduje tiekiamų prekių atveju. Kadangi tiekėjai, kurie parduoda prekes naudodami elektroninę sąsają, gali laikyti sandėliuose prekes skirtingose valstybėse narėse, iš kurių jie vykdo tiekimą šalies viduje, tai reikėtų, kad elektroninės sąsajos paslaugų teikėjai, kurie bus laikomi tiekėjais, privalės registruotis visose ES valstybėse narėse, kuriose pirminiai tiekėjai sandėliuose laiko prekes ir jas tiekia šalies viduje. Todėl siūloma jiems taip pat leisti naudoti vieno langelio principu grindžiamą sistemą tiekimui šalies viduje, kurio atžvilgiu jie yra laikomi tiekėjais pagal PVM direktyvos 14a straipsnio 2 dalį. Taigi, išsaugomas supaprastintas vieno langelio principu grindžiamos sistemos taikymas elektroninėms sąsajoms taip išvengiant varginančių procedūrų įmonėms. Komisijos pasiūlyme COM(2018) 819 *final* nustatomos konkrečios taisyklės, kurių reikia, siekiant paremti vieno langelio principu grindžiamos sistemos priėmimą atlikus keletą tikslinių dabartinės teisinės sistemos pakeitimų.

2.3. E. prekybos sektorius pastaraisiais metais itin sparčiai augo, ir dabar vartotojas, naudodamasis savo kompiuteriu ar išmaniuoju telefonu, gali lengvai pasirinkti iš ne vieno tūkstančio tiekėjų, produktų ir prekes ženklų. Tačiau šia galimybe naudojasi ir sėkmingiausių įmonių, norinčių išvengti savo PVM prievolių.

2.4. Konkrečiau, galima išskirti tris pagrindinius tarpvalstybinio sukčiavimo PVM e. prekybos srityje atvejus: **i)** prekių tiekimas ir paslaugų teikimas ES viduje, **ii)** prekių importas iš trečiojoje valstybėje įsisteigusių įmonių valstybių narių vartotojams ir **iii)** trečiojoje valstybėje įsisteigusių įmonių paslaugų teikimas valstybių narių vartotojams.

2.5. Apskaičiuota, kad su PVM siejami valstybių narių nuostoliai tarptautinio prekių tiekimo srityje siekia apie 5 mlrd. EUR per metus, ir neseniai ši suma netgi padidėjo iki įspūdingų 7–10 mlrd. EUR. Todėl reikia ryžtingų valdžios institucijų veiksmų, kurie, kai būtina ir proporcinga, apimtų privačių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą.

2.6. Komisijos pasiūlymu COM(2018) 812 *final* siekiama sukčiavimo e. prekybos PVM problemą spręsti stiprinant mokesčių administratorių ir mokėjimo paslaugų teikėjų bendradarbiavimą, nes šiuo metu daugiau kaip 90 % pirkimo internetu atveju ES vyksta per tarpininką. Kai kurių valstybių narių patirtis šioje srityje parodė, kad užtikrinant pakankamą mokesčių administratorių ir mokėjimo paslaugų teikėjų bendradarbiavimą galima pasiekti apčiuopiamų ir greitų rezultatų kovojant su sukčiavimu e. prekybos PVM.

2.7. Pasiūlymu bus sudarytos sąlygos mokesčių administratoriams rinkti mokėjimo paslaugų teikėjų teikiamą mokėjimo informaciją ir ja keistis naudojant centrinę duomenų saugyklą, kurią Komisija sukurtų kartu su nacionaliniais mokesčių administratoriais, siekiant užtikrinti vienodą duomenų rinkimo ir analizės metodą.

2.8. Konkrečiau, mokėjimo paslaugų teikėjams pagal PVM direktyvos 2006/112/EB 243b straipsnį nustatyta nauja prievolė saugoti duomenis. Šiuo požiūriu svarbios tik tos mokėjimo paslaugos, kurios yra susijusios su tarptautiniu lėšų pervedimu gavėjams (arba gavėjų vardu veikiančioms subjektams) ir tik tada, kai mokėtojas yra vienoje iš valstybių narių. Kitaip tariant, pagal šį pasiūlymą sąvoka „tarptautinės“ apibūdinamos operacijos, kai vartotojas yra valstybėje narėje, o tiekėjas – kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje. Vidaus mokėjimams šis Komisijos pasiūlymas netaikomas.

2.9. Kad nebūtų įtraukiami privačiai vykdomi tarptautiniai lėšų pervedimai ir būtų fiksuojami tik tie mokėjimai, kurie susiję su ekonomine veikla, mokėjimo paslaugų teikėjas turi saugoti duomenis apie tą gavėją ir pateikti juos mokesčių administratoriams tik tada, kai visa tam tikro gavėjo gautų mokėjimų suma viršija 25 mokėjimų per kalendorinį ketvirtį viršutinę ribą. Tokia viršutinė riba nustatyta atsižvelgiant į vidutinę pirkimo internetu užsakymų vertę, kuri yra 95 EUR; ją padauginus iš mažiausiai 100 tokios vertės sandorių per metus gaunama beveik 10000 EUR pardavimo įplaukų.

2.10. Pagal mokėjimo paslaugų teikėjų saugotiną informaciją bus galima nustatyti duomenis saugančio mokėjimo paslaugų teikėjo tapatybę, gauti informacijos gavėjo tapatybę nustatyti ir informacijos apie gavėjo gautus mokėjimus. Mokėjimo paslaugų teikėjams nustatyta prievolė saugoti duomenis neapima informacijos mokėtojų tapatybei nustatyti, nes ši informacija nėra reikalinga sukčiavimui susekti. Mokėjimo paslaugų teikėjai duomenis saugos dvejus metus.

(?) PVM direktyva 2006/112/EB <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:32006L0112>.

3. Bendrosios ir konkrečios pastabos

3.1. EESRK remia Komisijos tikslą pasiūlymu COM(2018) 819 *final* nustatyti papildomas taisykles dėl proporcingumo užtikrinimo ir didesnio teisinio tikrumo prekyautojams, kurie naudodami elektronines sąsajas palengvina prekių tiekimą ES vartotojams, ypač kai šie prekyautojai yra laikomi tiekėjais.

3.2. EESRK taip pat remia Komisijos siekį užmegzti nuolatinį bendradarbiavimą su mokėjimo paslaugų teikėjais remiantis aiškiais ir skaidriomis teisės aktų nuostatomis. Teigiami rezultatai, kurių tikimasi įgyvendinus naująsias priemones, pateisina Komisijos pastangas teisėkūros srityje ir užtikrins daugiau išteklių tiek nacionaliniam, tiek ES biudžetui, taip pat paprastesnes vienodas veiklos sąlygas tvarkingai mokesčius mokančioms įmonėms.

3.3. Komisijos pasiūlymas parengtas po išsamių konsultacijų su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais, visų pirma mokėjimo paslaugų teikėjais, kitais verslo atstovais, ir valstybių narių mokesčių administratoriais. EESRK vertina plačiu mastu Komisijos iš viešųjų ir privačių subjektų surinktą grįžtamąją informaciją ir jų indėlį, kurie neabejotinai padėjo parengti tvirtą ir proporcingą pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

3.4. EESRK pažymi, kad pasiūlyme numatytas reguliavimo metodas atitinka Sutartyse įtvirtintą subsidiarumo principą, atsižvelgiant į tai, kad e. prekybos PVM sukčiavima visose valstybėse narėse ir Europos teisės aktai yra efektyviausia priemonė siekiant veiksmingai remti valstybes nares, kad jos gautų informacijos, kuri reikalinga PVM apmokestinamam tarpvalstybiniam tiekimui kontroliuoti. Priešingai, kai kurios nacionaliniu lygmeniu įgyvendinamos teisėkūros iniciatyvos nebūtų tinkama priemonė veiksmingai spręsti su sukčiavimu PVM susijusias problemas ir dėl to reguliavimo scenarijus taptų pernelyg sudėtingas.

3.5. Komisijos pasiūlyme reikalaujama, kad mokėjimo paslaugų teikėjai saugotų duomenis, kuriais jau disponuoja vykdydami mokėjimo operacijas, laikantis Sutartyse nustatyto ir Teisingumo Teismo praktikoje išplėto to proporcingumo principo. Be to, kadangi duomenų saugojimo ir perdavimo mokesčių administratoriams prievolė bus vienodai taikoma visoje ES, mokėjimo paslaugų teikėjams tenkanti administracinė našta bus mažesnė (skirtingai nei našta, kuri tektų, jei būtų reikalaujama, kad mokėjimo paslaugų teikėjai laikytųsi skirtingų nacionalinių metodikų).

3.6. Šiuo požiūriu, kaip parodė poveikio vertinimo analizė, suderinus duomenų teikimo prievoles, kad informacija būtų teikiama vienu formatu, mokėjimo paslaugų teikėjai patirtų mažesnes reikalavimų laikymosi išlaidas ir galėtų bendradarbiauti kovojant su sukčiavimu PVM, o jų kasdinei einamajai veiklai būtų daromas pagrįstas ir subalansuotas poveikis.

3.7. Nustatyta viršutinė riba – 25 mokėjimai per ketvirtį, atitinkantys apie 10000 EUR per metus sumą, atsižvelgiant į vidutinę pirkimo internetu užsakymų ES vertę, kuri yra 95 EUR, atrodo esanti pagrįsta ir proporcinga, taip pat atsižvelgiant į tai, kad paprastai dėl 10000 EUR sumos valstybėse narėse jau atsiranda PVM prievolės. Be to, ši suma atitinka E. prekybos PVM direktyvoje vidaus tiekimui nustatytą 10000 EUR viršutinę ribą. Todėl minimali 10000 EUR suma atrodo esanti tinkama siekiant pusiausvyros tarp išimtinai privačių sandorių, kurie neturi nieko bendro su mokesčiniu sukčiavimu, apsaugos ir siekio nustatyti perspektyvią stebėsenos sistemą sukčiavimui sumažinti. Tačiau Europos Komisija turėtų stebėti pokyčius, kad viršutinės ribos laikui bėgant neprarastų aktualumo, ir prireikus inicijuoti pakeitimus.

3.8. EESRK pabrėžia, kad vartotojų atžvilgiu pagal pasiūlymą įsigaliojant nauja keitimosi su PVM susijusiais asmens duomenimis ir jų tvarkymo tvarka, reglamentuojama Bendrojo duomenų apsaugos reglamento, kuris neseniai buvo patvirtintas ir įgyvendintas visoje Europoje ir kurio vykdymas iš ES įmonių pareikalavo didelių išlaidų.

3.9. Bendrajame duomenų apsaugos reglamente pateikta plati asmens duomenų apibrėžtis, pagal kurią asmens duomenis sudaro bet kokia informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybė nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti tiesiogiai arba netiesiogiai. Dėl to Komisijos pasiūlyme nurodyta mokėjimo informacija taip pat patenka į šią apibrėžtį, jai taip pat galioja Pagrindinių teisių chartijoje išdėstyti asmens duomenų apsaugai taikytini principai.

3.10. Remiantis Komisija, „pagal šią iniciatyvą būtų tvarkoma tik ta mokėjimo informacija, kuri yra reikalinga kovojant su sukčiavimu e. prekybos PVM [...]. Būtų tvarkoma tik informacija apie lėšų (mokėjimų) gavėjus ir pačią mokėjimo operaciją (sumą, valiutą, datą), o informacija apie vartotojus, mokančius už prekes arba paslaugas (mokėtojus), keičiamasi nebūtų. Todėl informacija nebūtų naudojama kitiems tikslams, pavyzdžiui, vartotojų pirkimo įpročiams kontroliuoti [...]. Vidaus mokėjimai taip pat nepatektų į iniciatyvos taikymo sritį. Galiausiai pažymėtina, kad mokėjimo informacija būtų prieinama tik valstybių narių „Eurofisc“ ryšių palaikymo pareigūnams ir tik tiek laiko, kiek reikia kovojant su sukčiavimu e. prekybos PVM.“

3.11. EESRK ypač pabrėžia, kad svarbu laikytis visų Bendrojo duomenų apsaugos reglamento nuostatų ir būtina apriboti naudojamą duomenimis numatant vienintelį ir griežtai apibrėžtą tikslą kovoti su sukčiavimu PVM ekonomiškai efektyviu ir plačiai visuomenei priimtiniu būdu. Šiuo požiūriu EESRK ragina Komisiją, renkant grįžtamąją informaciją iš valstybių narių (šis procesas turėtų baigtis 2024 m. pabaigoje), atidžiai patikrinti, ar buvo laikytasi visų Bendrojo duomenų apsaugos reglamento nuostatų ir ar galima nustatyti atvejų, kai valstybėse narėse šios nuostatos buvo pažeistos, ir juos ištaisyti.

3.12. Galiausiai EESRK rekomenduoja atitinkamai investuoti į materialųjį turtą ir IT siekiant užtikrinti veikiančią centrinę duomenų saugojimo sistemą, ir pažymi, kad numatomas projekto sąnaudas – 11,8 mln. EUR jos sukūrimui ir 4,5 mln. EUR eksploatavimui per metus – būtų galima lengvai ir greitai padengti gavus laukiamų rezultatų mažinant sukčiavimą PVM ir PVM nepriemoką, nes bendra prarasto PVM suma, siejama su tarptautiniu mastu tiekiamomis prekėmis, viršija 5 mlrd. EUR, o 2017 m. bendra pardavimų internetu suma siekė apie 600 mlrd. EUR.

2019 m. gegužės 15 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Luca JAHIER*